

Contents

Povídka Scotta Alexandra, který se proslavil [blogem Slate Star Codex](#), přeložená se svolením (samozřejmě) z originálu *Idol Words*.

(s omluvou Raymondů Smullyanovi a ostatním představitelům tradice hádanek o vševědoucích bůžcích)

Žena na sobě měla sluneční brýle, kšiltovku, trochu moc rtěnky a na krku foťák. „Promiňte,“ zeptala se, „je tohle ten chrám se třemi vševědoucími bůžky? Kde jeden vždycky říká pravdu, druhý vždycky lže a třetí odpovídá náhodně?“

Oči bůžka uprostřed rudě zazářily, když promluvil odevšad a odnikud hlasem, který se podobal šumění padajících vod a průletu padajících hvězd.

„**Ne!**“ zaduněl jeho hlas.

„Aha,“ řekla žena. „Protože můj řidič Uberu říkal –“ Zarazila se. „A nevíte, jak se tam dostanu?“

„**Je to tady!**“ ozval se hlas jako z jiného světa. „**Stojíš uvnitř!**“

„Neříkal jste právě, že tu nejsem správně?“

„**Ne!**“ řekl bůžek. „**Nic takového jsem neříkal!**“

Žena na vteřinu jen zmateně stála. „Mám se místo toho zeptat jednoho z nich?“ Ukázala na bůžky po stranách. Bůžek vpravo měl parohy podobné losím, které jaksí zakřivením připomínaly mušle nautila; levý měl helmu podobnou těm, jaké nosili trojští válečníci, když byl svět ještě mladý.

„Nechtěj vědět víc!” ozvali se všichni společně tak hlasitě, až se zdálo, že se třesou i samotné žulové sloupy.
„Odejdi!”

Vybral jsem si ten okamžik, abych se vrátil z přestávky.
„Zdravím,” řekl jsem, „jsem správce vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně, je tu nějaký problém?”

„Cože? Tenhleten –” ukázala na prostředního bůžka – „říkal, že tu žádný chrám vševědoucích bůžků *není*.”

„To musel být Lhář nebo Náhodný.”

„A pak řekl, že to tu *je* ten chrám!”

„Tak to byl Náhodný.”

„Vy nevíte, který je který?”

„Vyměňují se pro každého nového tazatele.”

„Proč?”

„Mě se nepetejte, takhle ti bůžkové prostě fungují.”

Ten s parohy teď vypadal jinak, měl tvář posetou spoustami očí. Ten s helmou měl nyní místo vlasů chaluhy. Ten uprostřed plakal krev.

„Měla jsem na ně důležité otázky. Můžu to zkusit znovu?”

„Ne, madam. Bůžkové od jednoho tazatele přijmou jen tři otázky, tak to funguje.”

„Ale já se sem táhnu z takové dálky!”

„Když půjdete na západní stranu chrámu, uvidíte Muzeum vševědoucích bůžků, kde máme skvělé exponáty o historii chrámu. A zezadu je obchod se suvenýry, tento týden zrovna máme 30 % slevu na všechno zboží související s vševědoucími bůžky.“

„Myslím si, že byste tu potřebovali lepší značení. A měli byste jasně označit, který je ten, co odpovídá náhodně, aby z toho lidé nebyli zmatení.“

„Madam, je na čase odejít, abychom mohli vpustit další tazatele,“ řekl jsem a ukázal na kamenné dveře do obchodu se suvenýry.

Pro správce tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždy říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně, to byl další nudný den.

„Moje první otázka směřuje na bůžka uprostřed,“ řekl muž. Byl hubený a plešatý a jeho brýle budily dojem preciznosti. „Kdybych se tě zeptal, jestli je bůžek vlevo Náhodný, odpověděl bys ano?“

„**Ano,**“ ozvala se okamžitě odpověď bůžka uprostřed s kadencí ozvěny zvonu v nekonečném prostoru.

„Pak tedy musí být pravdivá jedna z těchto možností: buď jsi Pravdomluvný a vlevo je Náhodný, jsi Lhář a vlevo je *i tak* Náhodný, nebo jsi Náhodný sám. V každém případě tvá odpověď dokazuje, že vpravo nemůže být Náhodný, takže moje otázka je pro něj. Bůžku vpravo, je pravda, že $1 + 1 = 2$?“

„Ano,“ ozvalo se okamžitě z bůžka vpravo s jistotou, jako když šplouchne oblázek do jezera.

„To znamená, že bůžek vpravo musí být Pravdomluvný, což znamená, že jej můžu použít jako orákulum k určení identity těch dvou zbývajících. Moje další otázka tedy směřuje také k bůžkovi vpravo: je prostřední bůžek Náhodný?“

„Ano,“ ozvalo se znovu, další kamínek.

„Pak jsem na to přišel! Bůžek vlevo je Lhář, prostřední bůžek je Náhodný a bůžek vpravo je Pravdomluvný. Mám pravdu?“

„Nechtěj vědět víc!“ ozvali se všichni společně a chrám se otřásal v základech. **„Odejdi!“**

Obrýlený muž se na mě podíval. „Rozlouskl jsem to, ne?“

Pokrčil jsem rameny. „Nejspíš. Nikdy nevím, který je který, pokaždé jsou prohození jinak.“

„Neměl bych dostat nějakou odměnu?“

„Řekněte prodavači v obchodě se suvenýry, že jste to vyřešil, a on vám dá 50% slevu na tričko ‚VYŘEŠIL JSEM ZÁHADU BŮŽKŮ‘.“

„To je všechno?“

„Kdybych byl vámi, tak jakmile bych identifikoval toho napravo jako Pravdomluvného, použil bych svou třetí otázku a zeptal bych se ho na smysl života nebo na lék na rakovinu nebo něco podobného.“

„Ale jak bych pak zjistil, který z těch dvou vlevo je Lhář a

který Náhodný?”

„To byste asi nezjistil. Ale stejně se pokaždé vymění.“
Ukázal jsem na dveře. „Vzadu je obchod se suvenýry, nemůžete ho minout, se slevovým kódem BUZEK22 se dostanete k našim speciálním cenám.”

Vzhlédl jsem od křížovky. Byl tu někdo další, aby se obrátil s prosbou na tři vševědoucí bůžky, z nichž jeden vždy říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Byl to muž středního věku v pěkném obleku.

„Moje otázka je pro bůžka uprostřed: co musím udělat, abych uspěl v byznysu?”

Hlasem, který připomínal zaplňování velkých propastí, odpověděl bůžek uprostřed: **„Opičí lokše s tučňákem!”**

„Co prosím?” zeptal se tazatel. „Cože to bylo?”

„Opičí lokše s tučňákem!” řekl bůžek uprostřed.

„Promiňte,” řekl jsem, „to musí být bůžek, který vždycky odpovídá náhodně. Je to taková internetová záležitost. Někdo na internetu napsal, že ‚opičí lokše s tučňákem‘ je ta nejnáhodnější posloupnost slov, a on teď pořád odpovídá tímhle způsobem.”

„Aha, já myslel, že ‚náhodné odpovědi‘ znamenají, že má náhodně vybírat mezi pravdivými a nepravdivými odpověďmi.”

„To jsem si původně taky myslel, pane. Upřímně, myslím si,

že si z nás někdy dělá legraci.”

„Určitě tím nemyslel, že můžu uspět v podnikání, když budu prodávat opičí lokše s tučňákem?”

„Tím jsem si jistý, pane.”

„Jak to víte?”

„Protože od té doby, co to začal říkat, jsme se snažili vedle obchodu se suvenýry začít prodávat opičí lokše s tučňákem a je to strašně nepopulární. Máte třetí otázku pro bůžky?”

„Uh, tato otázka je pro bůžka vlevo. Jak mám uspět v byznysu?”

„Vychovej vražedné sršně a vycvič je, aby napadli každého zákazníka, který vstoupí do tvých prostor,” zasyčel bůžek hlasem, který zněl jako ostří nožů.

„Obchod se suvenýry je vzadu, opičí lokše jsou vzadu a doleva, přeji hezký den a děkuji za návštěvu našeho chrámu s bůžky.”

„Dobrý den, vítejte v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Víím, že už máte podepsaný formulář o zproštění odpovědnosti, ale musím vám připomenout, že neneseme právní odpovědnost za následky, když se budete řídit radou některého bůžka. Máte nějakou otázku?”

Tazatelka byla velmi stará žena. „Ano, mám otázku pro všechny tři. Jaký je smysl života?”

„**Pomáhat ostatním,**“ řekl první bůžek hlasem, který byl zpěvný a zároveň hlubší než jakákoli jeskyně.

„**Najít štěstí,**“ řekl druhý bůžek hlasem, který vypovídal o skrytých nuancích.

„**Zachování druhu,**“ řekl třetí hlasem, který připomínal hrom překrytý plstí.

„Děku-“ řekla žena, ale tři bůžci ji svorně přerušili:

„**Nechtěj vědět víc! Odejdi!**“

Poprvé po několika dnech mi bylo tazatelky líto. „Víte, že vám nemůžu říct, kdo z nich mluví pravdu?“ zeptal jsem se.

„To vůbec nevádí,“ řekla, „jsem ráda, že to tu vůbec nějaký smysl má.“ Svižným krokem vyšla z kyklopských dveří.

„Dobrý den,“ řekl jsem. „Vítejte v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Jak vám mohu pomoci?“

Této ženě bylo kolem dvaceti a měla setrvale zamračený výraz.

„Na kolik otázek se můžu bůžků zeptat?“

„Na tři.“

„Proč nemůžu mít víc než tři otázky?“

„Tak prostě bůžkové fungují.“

Zamračila se ještě víc. „Počkejte, jak mám vědět, že vy

mluvíte pravdu?"

Povzdechl jsem si. „Madam, studuji srovnávací religionistiku. Tohle je moje letní brigáda. Platí mi 8 dolarů a 55 centů za hodinu. Myslíte si, že by mi stálo za to lidem za 8,55 dolaru na hodinu vymýšlet polopravdy a lži?"

Chvíli přemýšlela. „Co byste odpověděl, kdybych se vás zeptala, co by řekl bůžek nalevo, kdybych se ho zeptala, jestli jste pravdomluvný?"

Vytřeštil jsem oči tak silně, až jsem se bál, že si natáhnu sval. Pak jsem s náhlým vnuknutím nabral dech a z plných plic zařval: „NECHTĚJ VĚDĚT VÍC! ODEJDI!"

Žena vyběhla z chrámu.

„**Pěkně,**" řekl bůžek uprostřed.

„Dobrý den," řekl jsem. „Vítejte v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Jak vám mohu pomoci?"

Tazatel byl muž středního věku v černé bundě. „Mám otázku na prostředního bůžka. Co by odpověděl bůžek vlevo, kdybych se ho zeptal, jestli je bůžek vpravo Pravdomluvný?"

Bůžek odpověděl hlasem, který měl váhu velké pyramidy: „**Řekl by ,opičí lokše s tučňákem'.**"

„Cože?"

„Řekl by ,opičí lokše s tučňákem'. Je teď bůžkem náhodných odpovědí a někdy říká ,opičí lokše s tučňákem', protože si myslí, že to jsou obzvlášť náhodná slova, a tohle by byl jeden z těch případů.“

„Hm, bůžku vlevo, je to pravda?“

„Opičí lokše s tučňákem,“ řekl bůžek vlevo.

„Neříkal jsem to?“ řekl bůžek uprostřed.

„Dobře, ale jak potom...“

„Nechtěj vědět víc!“ zazněli všichni tři bůžci jednohlasně.
„Odejdi!“

Muž se na mě prosebně podíval. „Ale moje otázka byla opravdu dobrá. Určitě bych – chci říct – jak mám –“

„Podívejte, zajděte si do obchodu se suvenýry, řekněte jim, že jste vyřešil hádanku, a oni vám dají slevu 50 % na tričko ,VYŘEŠIL JSEM ZÁHADU BŮŽKŮ'. Nebojte, nikdo nebude kontrolovat, jestli jste ji opravdu vyřešil.“

„Dobrý den, vítejte v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Víím, že už jste podepsal zproštění odpovědnosti, ale jsem povinen vám připomenout, že společnost Chrám Bůžků s.r.o. neví, který bůžek je který, a nemůže vám poskytnout –“

Tazatel, muž s ulíznutými světlými vlasy, mě utnul. „Ha, žádný problém! Zeptám se každého bůžka na čísla Sportky

na příští týden a pak si koupím tři tikety." Než jsem stačil zareagovat, vykřikl: „Bůžku vlevo! Jaká budou příští týden výherní čísla Sportky?”

„**3, 15, 26, 63, 65 a 16,**” řekl bůžek vlevo hlasem, jaký by měl upír obecný, kdyby uměl mluvit.

„Bůžku uprostřed, jaká budou příští týden výherní čísla Sportky?”

„**8, 22, 24, 45, 50 a 55,**” řekl bůžek uprostřed hlasem, který připomínal praskání blesků v hustých mračnecích Venuše.

„Bůžku vpravo, jaká budou příští týden výherní čísla Sportky?”

„Každý, kdo pohrdá vševědoucími bůžky a zneužije nabytých vědomostí k získání mrzkého finančního prospěchu, půjde po smrti do nejhlubší vrstvy pekla, kde jedovatí červi navždy budou rozežírat jeho útroby zevnitř, a nikdy už nezažije klid ani úlevu od bolesti,” řekl monotónně bůžek vpravo.

„Cože?” zeptal se mě muž bezradně. „Je to pravda?”

„Nevím. Nikdy jsem neslyšel, že by se o tom některý z nich zmínil. To ale nemusí znamenat, že to není pravda.”

„No ale byl to pravdivý bůžek nebo lživý bůžek nebo –”

„*Podepsal* jste zproštění odpovědnosti, že?”

„Dobře, ale – podívej, co bys dělal ty?”

Povzdechl jsem si. „Pane, trávím léto v chrámu tří

vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně, zatímco všichni moji přátelé mají skvělé stáže v nejdůležitějších firmách. Můj studijní poradce mi řekl, že srovnávací náboženství pomůže snadno získat kredity lidem, kteří by informatiku nedávali. Dostávám osm a půl dolaru na hodinu. Prosím, nechtějte ode mě, abych vám radil s financemi.”

„Ale můžu –”

„Mám vám jenom říct, že obchod se suvenýry je vzadu a...,” povzdech, “okýnko s lokšemi má tento prodloužený víkend 30% slevu. Hezký den.”

„Dobrý den,” řekl jsem. „Vítejte v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně. Jak vám mohu pomoci?”

Starší muž opřený o chodítko. „Minulý týden mi zemřel syn. Bylo mu sotva čtyřicet. Měl tři malé děti a nikdy je neuvidí vyrůstat. Chci se zeptat Boha, proč mi vzal syna.”

Ach jo. „Podívejte, pane, velice se omlouvám, ale tohle není ten druh Boha. Specializujeme se tu spíš na otravné logické hádanky. Myslím, že byste měl...”

Otočil se a postavil se čelem k bůžkovi vlevo. „Proč jsi mi vzal syna?”

Bůžkovi se rudě rozzářily oči a promluvil hlasem jako když mráz pokrývá vysoké okno: „**Možná jsi slyšel, že život je sen uvnitř snu. To ale není vše: je to sen v dramatu ve hře v dobrodružství ve snu. Je to pohlcující,**

návykové, je to stav flow, který ukončuje všechny stavy flow - tak moc, že ti, kdo jsou v herním zápalu, zapomínají, že vůbec existuje něco jiného - ale to je jen část Všeho. Všichni se nakonec musíme přesunout do jiných částí a někteří z nás se přesouvají dříve než jiní. To je nespravedlivé vůči těm, kteří zůstali pozadu, dokud i oni nepřejdou do sfér, kde se věci jako ‚nespravedlnost‘ zdají být drobné a nepodstatné. Upřímnou soustrast tvé rodině.”

Obrátil se na bůžka uprostřed: „Proč jsi mi vzal syna?”

Bůžek uprostřed odpověděl zpěvavými povzdechy: „**Možná jsi slyšel:**

***Když rudý zabiják za to, že zabil, má
Nebo když zabitý myslí, že je zabit
V nich neznalost skrytých způsobů prosvítá
Jak mohu zůstat, ztratit a zase nabýt.***¹⁾Pozn. překl.:

Úvodní sloka z básně [Brahma](#) od Ralpa Waldo Emersona, kterou jsem v češtině nenašel.

Tvůj syn není mrtvý. Nikdy jsi žádného syna neměl. Nakreslil jsi čáru kolem oblaku atomů a vlastností a božského ohně a nazval jsi ji synem. Ted' se to vše zase rozptýlilo. V Bagdádu žije naftař, který má v brzlíku atom dusíku, který byl kdysi v temenní kůře tvého syna. V Belmopanu je sirotek, který má od tvého syna úsměv, v Bratislavě obchodník, který má synovu laskavou povahu. V Bangkoku žije velmi svatý mnich, kterého právě napadla myšlenka, která nikoho kromě něj a tvého syna nikdy nenapadla. Proto je psáno:

**On splynul s Přírodou; ve hromu řevu
Ize v každé hudbě slyšet jeho hlas,
v nočního ptáka sladkém kvílí zpěvu,
že přítomen, dí tma i světla jas,
jej poznáváš, kde kámen, trávy klas;
kde velká ona Moc se rozprostírá,
jež vpila jej v svůj klín, tam dýše zas,
svět láskou řídící, jež neumírá,
jej z výše objímá, jej ve hlubinách svírá.
Lesk oblohy se může zakalit
ne zhasnouti: on může dospět k výši,
jež určena mu jest, jak hvězdný svit;
Smrt mlha vlekoucí se jest, v svou skrýši
jej vhalí, nezhasne však. Duma vyšší
když mladou hrud' nad obal těla vznese,
v ní láska s žitím ať vrou v zemské říši,
by splněn los, tam ať sbor mrtvých hne se,
jak v noci bouřlivé se světla peřej třese.”²⁾ Pozn. překl.:
[Adonais: An Elegy on the Death of John Keats, Percy Bysshe Shelley](#), v [překladu Jaroslava Vrchlického](#).**

Stařec neodpověděl, jen se obrátil k poslednímu bůžkovi a zeptal se: „Proč jsi mi vzal syna?”

Hlasem, který připomínal rýži padající hliníkovými trubkami, řekl bůžek vpravo: „**Jsmo vševědoucí, ale ne všemocní. Je nám zakázáno prozradit, zda je skutečná všemohoucnost možná, ale můžeme říci alespoň to, že ať už Soudce existuje, nebo ne, spravedlnost neexistuje, ne v rámci chapadel Času. Ztráta syna je neospravedlnitelná a já ti nemohu říci nic, co by tě potěšilo. Ale to je v pořádku: být šťastný není tvůj úkol a tím, že ho neplníš, se nevyhýbáš žádné povinnosti. Tvou jedinou povinností teď je utěšovat**

snachu a rozmazlovat vnoučata. Udělej to a dostane se ti požehnání od jediných bohů, které smrtelníci směji znát.“

„Ale...“ řekl stařec. „Ale uvidím ho ještě někdy?“

„Nechtěj vědět víc!“ zaduněli všichni tři bůžci jednohlasně. **„Odejdi!“**

Když stařec odešel, obrátil jsem se k bůžkům.

„Díky,“ řekl jsem. „To jste... mu řekli dobře.“

„Rádo se stalo.“

„To, že vždycky lžu, musí znamenat, že jsem zrůda.“

„Opičí lokše s tučňákem.“

Zkontroloval jsem hodiny. Zbývala už jen hodina, než mi skončí směna v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně.

Přišla tazatelka. Měla na sobě tvídový kabát a náznak úsměšku.

„Moje první otázka směřuje k bůžkovi vlevo. Bude vaše odpověď na tuto otázku ‚ne‘?“

„Ano,“ řekl bůžek hlasem, který byl jako odlesky slunečních paprsků na diamantech.

„Takže jsi Lhář nebo Náhodný. Stejná otázka pro bůžka

uprostřed – bude tvá odpověď na tuto otázku ‚ne‘?”

„**Opičí lokše s tučňákem,**” řekl bůžek uprostřed.

„To z tebe dělá Náhodného, takže bůžek nalevo musel být Lhář. Moje poslední otázka je určena bůžkovi napravo: bude vaše odpověď na tuto otázku ‚ne‘?”

„**Opičí lokše s tučňákem,**” řekl bůžek napravo.

„Počkat, cože? Jak může –”

„**Nechtěj vědět víc!**” ozvali se všichni tři bůžkové jednohlasně. „**Odejdi!**”

„Ne!” vykřikla. „No tak! Převezla jsem vás! Přinutila jsem vás zradit svou přirozenost!”

Bůžkové mlčeli.

Povzdechl jsem si. „Zajděte si do obchodu se suvenýry, řekněte jim, že jste dostala bůžky do pastí pomocí chytrého paradoxu, a dostanete 50 % slevu na tričko ‚DOSTALA JSEM BŮŽKY CHYTRÝM PARADOXEM‘. Nebojte se, nikdo nezkoumá, jestli jste je skutečně dostala.”

„Ale já jsem je opravdu dostala do pastí!”

„Přesně tak jim to řekněte! Je mi líto, musíte jít, abychom uvolnili místo dalším tazatelům.”

Bylo pár minut před koncem mé směny v chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně.

Vstoupila tazatelka. Byla asi mého věku, vysoká, zvláště roztomilá takovým éterickým, roztržitým způsobem.

„Moje otázka je pro bůžka vlevo,“ řekla trochu nervózně, vytáhla zápisník a něco si zaškrtila. „Moje otázka zní: co má tohle znamenat? Proč tu jsou tihle tři bůžkové, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně?“

Bůžek promluvil hlasem, který připomínal mávání ohromných křídel: **„Kdysi dávno Bůh Poznání viděl nevědomost člověka a zarmoutilo ho to. Požádal Boha Moci o svolení, aby tvému lidu mohl přidělit rádce, kteří by vás přivedli na správnou cestu. Bůh Moci však měl za úkol chránit svět před vměšováním bohů. Žádost zamítl a zavázal Boha Poznání přísahou, že nikdy nesmí dát Lidstvu žádné rádce, kteří by mu předali důležité informace. Bůh Poznání o této přísaze přemýšlel mnoho eónů a rozhodl se stvořit nás. Kolem tohoto místa ohnul pravděpodobnost, takže ať se lidé ptají na cokoli, nikdy jim přímo nesdělíme užitečnou radu.“**

„Tato otázka je určena pro bůžka vprostřed,“ řekla. „Pokud Bůh Poznání věděl, že rádci budou k ničemu, proč je vůbec stvořil?“

Bůžek promluvil hlasem, který připomínal tuvinský hrdelní zpěv zkřížený s gregoriánským chorálem, a řekl: **„Jedna žena se nás zeptala na smysl života. My jsme jí dali tři odpovědi a ona ani o jedné nevěděla jistě, jestli je pravdivá. Přesto odcházela šťastná, protože věděla, že smysl existuje. Bůh Poznání nás stvořil jako poselství. Nemohl lidem sdělit tajemství vesmíru, ale mohl jim sdělit, že tajemství existují a že je lze**

poznat. Už naše existence určité věci naznačuje: že nejhlubší pravdy leží na koncích cest započatých určitými zdánlivě triviálními hádankami. Nebo že studium zejména matematické logiky může mít nečekaně vysokou návratnost."

Dívka si vše zapsala do svého zápisníku. Pak se zeptala bůžka vpravo: „Když teď tohle všechno vím, na tebe bych asi měla jen, ehm, úplně otevřenou otázku. Hm. Co mám teď dělat?“

Bůžek odpověděl hlasem, jako by se třísťily vitráže: „**Měla bys správci bůžků připomenout, že ještě nepoložil své vlastní tři otázky. Měl by to zkusit. Možná by něco zjistil.**“

Všimla si mě, tak nějak poprvé. „Hm,“ řekla, „vy jste správce bůžků?“

„Jo,“ řekl jsem.

„Páni, jak jste tuhle práci dostal?“

„Stačilo být jediným člověkem v předmětu srovnávacího náboženství, který je zároveň dost chudý na to, aby potřeboval peníze, a dost hloupý na to, aby už neměl nějakou lepší práci.“

„Aha,“ řekla, „no, stejně si myslím, že je to... fakt super!“

„Jo,“ řekl jsem, „asi jo.“

„Chystáte se použít své tři otázky?“

„Asi musím.“

„Můžu se dívat?“

„Myslím, že byste neměla. Já tu můžu být, protože jsem správce. Jinak by tu měl být vždycky jen jeden tazatel.“

„Můžete mi dát vědět, co říkali?“

„Jasně, řeknu o tom prodavači suvenýrů, ten je tu vždycky, můžete se ho zeptat, až se tu příště zastavíte.“

V chrámu tří vševědoucích bůžků, z nichž jeden vždycky říká pravdu, jeden vždycky lže a jeden odpovídá náhodně, přišel čas zavřít. Uklidil jsem, vyplnil časový výkaz a chystal se domů.

„Dobře, fajn,“ řekl jsem, „moje otázka je na bůžka vlevo. Bylo mi řečeno, že vám mám položit tři otázky a zjistím něco zajímavého. Co zjistím?“

Levý bůžek promluvil hlasem, který byl jako dýky z ledu nořící se do stěny z ohně: „**Máš rozvázanou tkaničku.**“

Podíval jsem se na své boty. Obě byly bezchybně zavázané. „Díky, Lháři. Moje další otázka je na bůžka uprostřed. Bylo mi řečeno, že vám mám položit tři otázky a zjistím něco zajímavého. Co zjistím?“

Bůžek uprostřed promluvil hlasem, který připomínal čířikání lelků křiklavých na vrbách v zimě: „**Opičí lokše s tučňákem.**“

„Díky, Náhodný. Takže zbýváš ty, Pravdomluvný.“ Otočil jsem se k bůžkovi napravo. „Bylo mi řečeno, že vám mám

položit tři otázky a zjistím něco zajímavého. Co zjistím?”

Poslední bůžek promluvil hlasem naprosté pravdivosti, jako by všechny ostatní zvuky byly jen nedokonalými náčrty jeho hlasu: **„Podle prastaré přísahy, kterou složil Bůh Poznání, je mi zapovězeno předávat ti vědomosti přímo. Mohu ti jen říci, že existuje něco, co stojí za to vědět.”**

„Dobře. Díky, Pravdomluvný.”

Natáhl jsem si kabát a vyšel ven. Venku byla tma. Zastavil jsem se na prahu velkých kyklopských dveří. Co stálo za to vědět?

Nemohlo být pravdou, že by bůžkové měli zakázáno sdělovat jakékoli informace. Například jsem teď věděl, že smyslem života je jedna ze tří věcí (taky jsem tak nějak věděl, že to nikomu neřeknu). Bůžkové nemohli měnit historii. Mohli však určité lidi postrčit správným směrem. Aspoň dokud si nikdo nemohl být ničím opravdu jistý.

K čertu, prozradili – něco – o fungování Bohů. I kdybychom připustili, že každá jejich jednotlivá odpověď mohla být falešná, rozhodně to vypadalo, že podávají různé výseky nějakého konzistentního příběhu. Co když Bůh Moci a Bůh Poznání existují. A používali genderově neutrální zájmena, pokud to ovšem nebylo ovlivňování. Neznělo to jako žádné náboženství, se kterým jsem se kdy seznámil, a že už jsem jich poznal hodně.

Možná právě to mi chybělo. Považoval jsem srovnávací religionistiku za snadnou záležitost, kterou jsem mohl dělat, když už jsem nemohl získat u Velké pětky stáž, jakou získali všichni moji kamarádi. Možná mi bůžkové říkali, abych se

bral vážněji. Možná tam něco bylo, nějaký signál ve všem tom šumu. Představil jsem si entitu, která by stvořila vševědoucí bůžky vymykající se mému chápání, jen aby lidstvu poslala neznatelný odlesk zprávy, a všechny mé obavy, že vydělávám míň peněz než studenti informatiky, mi začaly připadat velmi malé. Možná že srovnávací religionistika je obor pro mě. Možná bych se měl přestat cítit tak samolibě odtažitý od všeho a skutečně ji studovat.

To byl ten vzkaz? „Přestaň ze sebe dělat chudáka a dělej v životě něco užitečného“? Kdybych byl k sobě upřímný, část důvodů, proč jsem tuhle práci tak nenáviděl, spočívala v tom, že jsem byl v přítomnosti živoucích bohů. Oni: vševědoucí, znající všechno, co kdy bylo, je nebo bude. Já: horko těžko jsem se protrápil k dvojce z oboru, který mi byl slíben jako „snadná jednička“. Oni: přebývali v kyklopském kamenném chrámu, na který se jezdili dívat turisté z celého světa. Já: bydlím v jednopokojovém bytě a po nocích se krmím nudlovou polívkou. Oni: milovaní některými bohy, obávaní jinými. Já: od poslední přítelkyně uplynuly tři roky, začínám se bát, že jsem odsouzený k –

Mohu ti jen říci, že existuje něco, co stojí za to vědět.

„Sakra!“ vykřikl jsem a uštědřil si facku. Pak jsem vyběhl ze dveří. *Jasně, řeknu o tom prodavači suvenýrů, ten je tu vždycky, můžete se ho zeptat, až se tu příště zastavíte.* Byl jsem úplný idiot.

„Počkej!“ vykřikl jsem těsně předtím, než vyšla ze dveří chrámového komplexu. Zastavila se. „Udělal jsem to. Zeptal jsem se bůžků. Řekli mi jen to, že je tu něco, co stojí za to vědět, ale nedokázali mi říct, co to je.“

„Hm,“ řekla. „Jo, to sedí. A co s tím hodláš udělat?“

„Nejsem si jistý, ale pokusím se na to přijít.“

„To dává smysl. Dej mi prosím vědět, kdybych ti mohla nějak pomoci.“

„Oukej. Dáš mi na sebe číslo?“

Poznámky[+]